

Elektrotechnika a zákon č. 179/2006 Sb.

Ing. Bc. Milan Kubíček

Zákon č. 179/2006 Sb., o ověřování a uznávání výsledků dalšího vzdělávání, nabyl účinnosti (s výjimkou některých ustanovení) dne 1. srpna 2007. Novelizován byl potom vyhláškami 1. června 2007 a 1. ledna 2008. Pro oblast elektrotechniky se stal aktuální až v červenci loňského roku, kdy byl schválen tzv. hodnoticí standard pro dílčí kvalifikaci Elektromechanik pro TZ (technická zařízení).

Ale pěkně po pořádku.

Ekonomický vývoj v České republice, vývoj na trhu práce na přelomu druhého a třetího tisíciletí s sebou přinesl některé nové prvky. Např. se začíná projevovat nedostatek osob s výučním listem, tedy vyučených řemeslníků. Dalším jevem, který je často zmiňován v uvedeném období, kdy se naplno rozvíjí přechod ekonomiky z centrálně řízeného modelu na model tržně ekonomický, je strnulost trhu práce. Lidé mají nějaké vzdělání, nějakou kvalifikaci, kterou ve značné míře získali ještě v období socialismu, a jsou tím do značné míry omezeni, svázáni. Jejich možnosti uplatnění se na trhu práce se ukázaly jako velmi limitované. V době zániku velkých národních či státních podniků a vzniku obchodních společností, které se potřebují uplatnit na trhu, je nemožnost získat kvalifikované pracovníky nepochybně nežádoucí brzdou.

V této souvislosti se objevuje myšlenka vytvořit možnost, jak rychle (během několika týdnů) získat určitou kvalifikaci či změnit kvalifikaci stávající, o níž už není na trhu práce zájem. Jde v podstatě o uzákonění možnosti přizpůsobit se poměrně rychle požadavkům trhu práce.

A jsme u zákona č. 179/2006 Sb. Na tomto místě je nutné zdůraznit, že zmíněný zákon se nezabývá jen elektrotechnikou. Na internetové adrese www.narodni-kvalifikace.cz je možné nalézt seznam dílčích kvalifikací i z oborů jiných – gastronomie, zemědělství a výživy, dále z oblastí velmi specifických – např. hrobník, sommelier, člen horské služby a další.

Ale držme se elektrotechniky. Už v úvodu tohoto článku je užít pojem „hodnoticí standard“, později potom „dílčí kvalifikace“. Co tyto a další pojmy znamenají, bude vysvětleno v následujícím přehledu:

- dílčí kvalifikace – odborná způsobilost fyzické osoby vykonávat řádně určitou pracovní činnost v určitém povolání, popř. ve dvou nebo více povoláních, v rozsahu uvedeném v kvalifikačním standardu;
- úplná kvalifikace – odborná způsobilost fyzické osoby vykonávat řádně všechny pracovní činnosti v určitém povolání (např. technik výtahů, včelař, cukrář, zahradník);
- kvalifikační standard dílčí kvalifikace –

strukturovaný popis odborné způsobilosti fyzické osoby pro řádný výkon určité pracovní činnosti v určitém povolání, popř. povoláních;

- hodnoticí standard dílčí kvalifikace – soubor kritérií, organizačních a metodických postupů a materiálních a technických předpokladů stanovených pro ověřování dosažení odborné způsobilosti vykonávat řádně určitou pracovní činnost nebo soubor pracovních činností v určitém povolání, popř. povoláních;
- autorizovaná osoba – fyzická nebo právnická osoba, které byla udělena autorizace;
- autorizující orgán – ústřední správní úřad (ministerstvo), do jehož působnosti náleží povolání, popř. pracovní činnosti, dané dílčí kvalifikace (pro oblast elektrotechniky ministerstvo průmyslu a obchodu). Kompletní výčet příslušnosti ústředních správních úřadů k autorizacím obsahuje příloha k zákonu. Autorizující orgán rozhoduje o udělení autorizace fyzické nebo právnické osobě ve správním řízení na základě žádosti této osoby;
- NUOV – Národní ústav odborného vzdělávání. Jedná se o organizaci zřízenou ministerstvem školství, jejím úkolem je mj. vést národní soustavu kvalifikací (NSK). MŠMT celou agendu zákona zastřešuje a má pravomoc rozhodnout v případě sporu mezi autorizujícími orgány. NUOV zveřejňuje na webových stránkách všechny důležité údaje, a to jak pro uchazeče o získání osvědčení o dílčí kvalifikaci, tak pro autorizované osoby (náplň kvalifikačních a hodnoticích standardů, pokyny pro materiálně technické zabezpečení zkoušek atd.);
- osvědčení – doklad potvrzující úspěšné vykonání zkoušky a získání dílčí kvalifikace (přesnou specifikaci osvědčení uvádí vyhláška MŠMT č. 208/2007 Sb.). Osvědčení vydává autorizovaná osoba;
- kvalifikační úroveň – každá úplná i dílčí kvalifikace v NSK má určitou kvalifikační úroveň. Úroveň je celkem devět, nejnižší je označena jako „Z“ a odpovídá absolvovanému základnímu vzdělání. Pro dílčí kvalifikaci Elektromechanik pro TZ je v příslušných standardech uvedena kvalifikační úroveň 3, což odpovídá střednímu vzdělání s výučním listem (podle školského zákona). Všechny kvalifikační úrovně jsou opět podrobně popsány na <http://www.narodni-kvalifikace.cz>. Současný stav ve vztahu elektrotechnika a zákon č. 179/2006 Sb. je dán schválením příslušných standardů:
- 11. července 2008 byl schválen hodnoticí standard pro dílčí kvalifikaci (DK) elektromechanik pro TZ (kód : 26-004-H);
- 6. února 2009:
 - pro DK Elektrické instalace (kód: 26-008-E),

- pro DK Elektrické rozvody (kód: 26-009-E),
- pro DK Elektrická zařízení (kód 26-010-E).

Data schválení příslušných standardů jsou zde uvedeny, protože jsou to současně data, kdy mohou zájemci o autorizaci začít psát své žádosti a uchazeči o získání dílčí kvalifikace se mohou seznámit s náplní standardů a dozvědět se tak, co musí znát a umět, jak bude zkouška probíhat atd. Současný seznam dílčích kvalifikací se schválenými standardy jistě není konečný a bude se dále rozšiřovat.

Je zřejmé, že jedna věc je přijetí zákona a jeho účinnost a druhá jeho praktická aplikace, která je podmíněna schválením uvedených standardů. K DK Elektromechanik pro TZ byly standardy schváleny 11. července loňského roku, ale díky nutnému legislativnímu procesu (již zmíněné správní řízení) byly autorizace žadatelům uděleny později a na internetu se kontakty na autorizované osoby objevily až v prosinci 2008.

Podle informací z MPO z dubna tohoto roku dosud žádné osvědčení v DK Elektromechanik pro TZ nebylo vydáno. A je velmi pravděpodobné, že ani v dalších uvedených dílčích kvalifikacích z oblasti elektrotechniky. Není divu – informace o zákonu mezi veřejností ještě nepronikla. Zkušenost autora tohoto článku ukazuje, že zřejmě ani na úřadech práce nedostávají lidé informace, které by jim mohly pomoci ve zlepšení postavení na trhu práce, a to nejen v oblasti elektrotechniky. Záměrem autora této stati je napomoci proniknutí zákona do života.

Z hlediska odborné elektrotechnického, a tady je zřejmá úloha časopisu Elektro a jeho čtenářů, může být tento článek podnětem k diskusi. Jaký je rozdíl mezi vyučeným elektrikářem (tzn. držitelem výučního listu) a elektromechanikem pro TZ podle zákona č. 179/2006 Sb. (tzn. držitelem osvědčení o této dílčí kvalifikaci)? Pozná rozdíl personalista firmy, který rozhoduje o přijetí nového zaměstnance? Jaká je vazba kvalifikace získané podle zákona č. 179/2006 Sb. na vyhlášku č. 50/1978 Sb.? Jaký smysl vůbec má takové osvědčení o dílčí kvalifikaci?

Otázek se nabízí mnoho, odpovědi také. Ale není v možnostech jednoho článku vše vysvětlit a dát na vše vyčerpávající odpovědi. Autor tohoto článku, učitel na jedné pražské střední škole a držitel autorizace pro DK Elektromechanik pro TZ, spíš věří, že čtenářům časopisu Elektro poskytnul téma, o němž má smysl vést polemiku. Mezi čtenáři jsou jistě i podnikatelé, kteří mezi svými zaměstnanci mají někoho, kdo sice v oblasti silnoproudé elektrotechniky už řadu let pracuje, ale nemá na to „papír“. Právě pro tyto lidi je určen dosud opomíjený zákon č. 179/2006 Sb.

☒